

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Over Gereformeerd en Christelijk-Gereformeerd
(in verband met „De Rotterdammer“).

De heer C. Buitendijk, Nassaukade 73, Amsterdam,
bekend uit de Geref. Vereeniging voor Drankbestrijding
en haar orgaan, schrijft ons:

Weleerw. Heer en Br.,

Vriendelijk dank ik u voor de opneming in „De Reformatie“ van 30 Sept. '29, van een deel van een artikel in ons „Maandblad“, waarin leedverhaal werd uitgesproken over de treurige, kerkelijke verdeeldheid der Gereformeerden in ons Vaderland.

Het verheugde mij dat mijn verzoeking bij u in zoo goede aarde viel, en dat ik daaruit de conclusie mag trekken, dat uwe gestadige polemiek, uw standvastig verweer, als een ridderlijk geharnast strijder, voortvloait uit den geest der liefde tot de broeders, en niet anders bedoelt dan misverstand en weg te ruimen, opdat, als er een werkelijke begeerte in de harten leeft om elkaar te begrijpen, en tot het samenwonen in één Kerkelijk Huis, die beletselen, onder den Geest en den zegen des Heeren, als sneeuw voor de zon mogen verdwijnen.

Als een zoon der Scheiding, — die echter met zijn volle ziel leeft in de rijke weldaden en zegeningen, door God ons geschonken in de Vereeniging van „Afgescheidenen“ en „Doelverenden“, zóó, dat „A“ en „B“ en „C“ bijna geheel weg mochten vallen — gaat mijn hart vooral uit naar hen die bij die Vereeniging afzijdig bleven.

Met diep leedwezen nam ik dan ook kennis van de brochure van mijn vriend en broeder in den Gereformeerden drankstrijd, Ds A. M. Berkhoff, in dit jaar uitgegeven: „Hebben de Gereformeerde Kerken op de Synode van Utrecht 1905 haar on-Schriftuurlijke Verbondsbeschouwing verlaten?“

De verzekering der droefheid over de scheiding in den aanhef doet weldadig aan, maar de bespreking, de uitmeting van het geschil, stelt bitter te leuren.

Onze Gereformeerde Kerken worden daarin in zoo'n ongunstig daglicht gesteld, dat men de verzoeking moet slaken: broeder, broeder, zijt ge nu inderdaad zoo in goede verzeerd, dat wij ons, **dóór dat geschil**, zoo van uwe Gemeenten onderscheiden. Moogt ge zoo stellig verklaren, weet ge zoo vast en zeker, dat in het algemeen, in onze Kerken, **het Intellectualisme hoogtij viert** (blz. 28) als onafwendbaar gevolg van de door u gewraakte leerbeslissing? (Synode 1905.)

Nooit heb ik leden onzer Kerken ontmoet, die „met verregaande lichtvaardigheid“ het uitspreken, „dat zij zichzelf hielden voor kinderen Gods, op grond van hun behooren tot het zaad des Verbonds“ (blz. 28).

En weet onze br. Ds B. wel zeker, dat er zoo weinig wezenlijk onderscheid wordt gemaakt tusschen het waar zaligmakend geloof en het historisch geloof?

Steeds weer worden we van onze kansels gewaarschuwd, dat de genademiddelen **geen grond** voor ons kindschap, voor onze zaligheid kunnen of mogen zijn, maar, dat we de van God ons gegeven voorrechten toch ook niet mogen minachten of geringachten.

Wanneer ik de dogmatische uitspraak van de Synode van 1837 der Christelijke Gereformeerde Kerk betreffende den H. Doop nog eens rustig nalees, dan moet ik, als gewoon gemeentelid zeggen: Ziedaar nu een beschouwing, zóóals wij die doorlopend in de prediking onzer Gereformeerde Kerken mogen hooren!!

* * *

Zoo ging Jezus sterven.

Zijn handen werden gebóeid, en al Zijn werk lag stuk. En knuppels zwaaiden door de lucht en Zijn wang brandde.

Maar in de verte zag Zijn oog een nieuw Jeruzalem met twaalf poorten en Zijn heilig verlangen en Zijn sterk geloof branden er twaalf namen in. Christus, de gebodene, is de heerlijke. Eigenlijk is er niets geschonden; want Hij heeft zelf Judas uitgedreven, laat ons dat niet vergeten. Achter Judas' kus ligt Zijn woord in de Paasch-zaal, dat uitdrijvende woord: wat gij doet, doe het haastelijk. Indien dat woord Judas als een dorre tak afkapt, van den boom, dien Jezus plant, dan is die boom niet geschonden, dan is hij juist van bederf bewaard, en blijft hij staan.

En wie Christus zien wil in dit geloof, die zal, als hij Gethsemané verlaten gaat, slechts één ding bidden: dat hij zelf behooren mag tot de zuivere ronding van de 144000: 12 x 12, in den vollen levensrijkdom en levensmenigvuldigheid (1000). Deze mensch durft God niet de bekeering weigeren. Want, niet van God's kant, maar wel van zijn kant bezien, is de weigering van de bekeering niets minder dan de kus van Judas, en de poging om de harmonie, nu niet van de twaalf, maar van de 12 x 12000 te breken. Die zich niet bekeert, zal het oordeel dragen.

Want niet voor niets is Christus door Judas gekust.

K. S.

lijke dat ligt in de vereeniging van het lachwekkende en het schrijnende. Een figuur als die van het „Ezelken“ is stellig een van de allerbeste humorschepingen, die de Noord- en Zuidnederlandse literatuur kent. En overal in zijn boeken straalt die humor door, omdat het bonte, schilderachtige Vlaamsche leven zelf er zoo rijk aan is en Buysse, naar Vermeylen het uitdrukt, „de broer (is) van al wie levenskracht in zich voelt bruisen“.

Zoo is, in enkele trekken, het beeld van Buysse's werk. En dan ziet men het beteekenende ervan. Kernachtig heeft Vermeylen dat aangegeven toen hij schreef, dat Buysse heeft geschonken „het volledigste openluchtmuseum van echt Vlaamsche menschen“. In andere woorden heeft Maurice Maeterlinck hetzelfde gezegd: „niemand heeft ooit onze menschen zoo doen spreken en leven“.

Ook uit artistiek oogpunt, als literaire kunst, heeft Buysse's werk groote waarde. Hij moge dan geen stylist zijn, niet een woordkunstenaar van het expressionistische soort — hij is een verteller, één die levende werkelijkheid levend weet voor te stellen en alles wat hij verhaalt zet in een sprekende, locale kleur. „In Buysse's werk“, aldus zegt Querido, „gloeit zon, droomt nevel, geurt veld-adem“.

Maar men gevoelt óók de bezwaren. Het diep-indringend, onverholen en onomwonden uitbeelden der werkelijkheid heeft ook zijn keerzij. En het heeft ons wel wat te zeggen, dat, gelijk Buysse zelf vertelde aan d'Oliveira, „de clericalen“ veel aan zijn werk hebben af te keuren gehad. Het ethische element, dat immer bij onze waardebeoordeling zich doet gelden, noopt meer dan eens tot een onvoorwaardelijk terzijde leggen van al te barre realiteit. Daarom blijft ten aanzien ook van deze kunst voorzichtigheid eisch. We erkennen gaarne en dankbaar Buysse's groote verdiensten, zijn bijzondere eigenschappen, de algemeene waardij ook van zijn kunst, maar we kunnen in den geest en de strekking van vele zijner boeken ons niet vinden. En dan, de hoogere werkelijkheid, die uitroikt boven de verhoudingen van allen dag, wordt in zijn werk geheel gemist.

C. T.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Europeesche Statenbond.

I.

Reeds vóór graaf Coudenhove-Kalergia zijn idee van een Pan-Europa ontwikkelde en vóór Briand zich als ijveraar van de Vereenigde Staten van Europa openbaarde, hebben wij de gedachte uitgesproken, dat de oprichting van een Europeeschen Statenbond ons noodzakelijk leek, wilde de Volkenbond vruchtbaar werk leveren.

Wij herinneren hieraan niet om eenige primeur of eer voor ons op te eischen, maar alleen om den schijn van ons af te wentelen, als zouden we meedoen aan den wedstrijd van sommige christenen om, wat buiten alle christelijk beginsel om wordt gepropageerd, dadelijk in eenigszins gewijzigden vorm over te nemen.

Zoo heeft men zich gehaast het Marxisme om te tooveren in een christen-socialisme.

Rijk der Hemelen. Dan mag de kus van Judas onsmakelijk zijn, en onaesthetisch, en weerzinwekkend, maar dan heeft Judas in den grond toch eigenlijk gelijk gehad. Want een Jezus, die zich uitroep als Messias, die staat of valt met Zijn eigen twaalfstal van messiaansche afronding, en die Zijn twaalfstal niet redden kan, die is ten slotte een Judaskus waard. Het is kras gezegd — maar wat wil men anders in het Rijk der Waarheid, in den nacht van krisis? Als alles staat of valt met het twaalfstal van Jezus' messiasbewustzijn, dan staat of valt ook alles met een kus van Judas. Is Jezus niet de Messias, dan is Judas even groot als Hij; dan is Judas slechts een andere worp van Satan (eigenlijk van Mephisto) op het schaakbord der historie. En dan heeft Judas den waan van den groot-fantast van Nazareth gebroken, en ons de oogen voor dat werk geopend.

Maar in het andere geval?

Maar nu Jezus waarlijk is de Christus?

Nu weten wij het, Christus MOEST sterven met het gezicht op een geschonden harmonie; want dat was de wet van Zijn koninkrijk. Zijn koninkrijk komt nooit met uiterlijk gelaat. Hij verdraagt de schande in Zijn lichaam en zoo ook de breuk van Zijn harmonie; want de kruiswet wordt in alles doorgetrokken.

Zoo komt er plaats voor de opstanding en de verheerlijking.

Zoo alleen komt er ook plaats voor het Rijk der Hemelen en de mogelijkheid van Zijn doorbraak tot overwinning.

Want juist door te sterven, en in dien dood te heerschen, heeft Jezus dat betere rijk gesticht, waarin de uitwendige roeping de inwendige vindt en tot wezen verheft. In dát rijk is de verkiezing tot grondslag gelegd aan de roeping in den tijd, en is de inwendige roeping door den weder-barenden Geest door Christus zelf verworven, als het groote heilsgeschenk, dat wezen geeft aan de roeping van Zijn in harmonie vereende en ver-

Het Spiritisme werd door sommigen omgezet in een christelijk Spiritualisme.

Het Pacifisme, een uitvinding van het Humanisme onzer dagen, werd in bepaalde kringen met een christelijk tintje geleverd en zoo onder christenen geïmporteerd.

Daarom is het ter dege op zijn plaats te waarschuwen, dat de idee van een Europeeschen Statenbond bij ons geen sympathie vindt, omdat zij nu eenmaal in de lucht hangt.

Eer zij nog zulk een opgang maakte, zagen wij de wenschelijkheid daarvan in.

Wij blijven nog steeds van meening, dat het welslagen van den Volkenbond ervan afhangt.

Ja, wij gelooven, dat, terwijl de Volkenbond altijd een eerbiedwaardige hoeveelheid muizen zal blijven baren — men lette er op, dat ik niet beweer, dat hij uitsluitend muizen het licht zal doen zien — een Europeesche Statenbond van meetaf resultaten van grootscher structuur zal kunnen voortbrengen.

Natuurlijk verwachten we, dat velen zullen zeggen: zoo'n Europeesche Statenbond is een illusie. Waarom maakt gij er u warm voor? Waarom verspillt gij er tijd en papier aan?

Laten wij voor het oogenblik hiertegenover slechts mogen opmerken, dat men wel meer voor een utopie heeft uitgekreten, wat later de proef der verwetelijking glansrijk doorstond.

Het meest typische voorbeeld daarvan levert wel de bekende Dr Eckener.

Toen graaf Zeppelin zijn plan om een luchtschip te bouwen voor hem ontwikkelde, lachte hij erom.

Hij achtte dit een uiting van abnormaliteit, gelijk trouwens tal van anderen deden. Voor hem was Zeppelin de „gekke graaf“.

En nu is Dr Eckener de opvolger van graaf Zeppelin geworden en heeft hij zelf den vliegtocht om de wereld geleid.

Dit mane, om niet te voorbarig te zijn in zijn oordeel. Ook al volgt de verwezenlijking niet zoo spoedig als in het geval van graaf Zeppelin, daarom behoeft een idee nog niet over de grenzen van Utopia te worden gezet.

Want met persoonlijkheden regeeren ideeën de wereld als middelen in Gods hand.

Wat de idee van den Europeeschen Volkenbond haar ernst verleent, is de ontzettende nood, waarin Europa verkeert.

Het is onze zonde, dat wij dikwijls geen nood willen zien, als wijzelf het maar goed hebben en onze omgeving in betrekkelijk welvaren verkeert.

Maar wie de Europeesche problemen bestudeert, wie het Europa van heden vergelijkt met dat van vroeger, wie zich verdiept in de gewijzigde verhouding tusschen ons werelddeel en Amerika, die kan, hij zij een verwoed optimist, bezorgdheid niet onderdrukken.

Al is de Europeesche beschaving nog niet direkt tot ondergang gedoemd, achteruitgang is reeds ingetreden en dreigt te blijven aanhouden.

Oeconomisch staat Europa er slecht voor.

De Europeesche volkeren verblijten en vereten elkaar, ten spijt van schoone verklaringen in de Troonredevoeringen of wat daarop gelijkt in de onderscheiden landen.

Er heerscht geen tweedracht, maar tiendracht of twintigdracht.

Wordt door tweedracht een volk verteerd, wat moet dan het gevolg van den toestand van latente spanning ten aanzien van Europa niet zijn.

Het is dan ook heusch wel de moeite waard te onderzoeken of een Europeesche Statenbond bestaansbaar is, wat die zou kunnen doen en in hoever de Calvinist er sympathiek tegenover kan staan.

HEPP.

gaderde Kerk. Want niet door Zijn werk op aarde alleen, maar door heel Zijn arbeid heen heeft Hij het recht verworven om door den Geest, dien Hij straks zenden zal, verbintenis te leggen tusschen de verkiezing van Gods welbehagen enerzijds, en de vergadering van de „144000“ van Zijn gekochten anderzijds.

En als straks door Zijn dood heen de Geesteswerving is bedongen, en Christus Heer van Gods Geest geworden is, dan komt dat Rijk, waarin de Judaskus in den grond niet mogelijk is, omdat die van binnen uit geroepen nimmer afvallen kunnen.

Dan, wanneer in dat geestelijke Rijk de blijvende harmonie van wedergeboorte en van inwendige roeping tot stand gekomen is, dan is het in het waarachtige geloof onmogelijk Jezus te verraden; dan komt er een gemeenschap van waarachtig toegebrachten, die den Zoon enkel kussen in gehoorzaamheid en in geloof. Wie uit den Geest van Christus leeft, die kan Hem niet verraden in der Eeuwigheid. Uit degenen die de Vader Hem waarachtig gegeven heeft, heeft hij niemand verloren. Hij heeft door het verlies van Judas te dragen, het recht der volharding in de genade voor den Zoon verworven.

Het vraagstuk van den Judaskus moet men naar Dordrecht toebrengen; want de leer van de volharding der heiligen geeft, uit het standpunt van Christus' opstanding, een antwoord op het raadsel van Jezus' geschonden twaalfstal in Zijn dood.

En, wat nog meer zegt, het vraagstuk van den Judaskus moet men oplossen aan de poort van de stad, die heeten wordt het Nieuwe Jeruzalem.

Daar vindt men de som der vergaderden en der geroepenen Gods. En die som wordt niet in een verminkt getal, maar in een getal van zuivere afronding ons gegeven. De Openbaring van Johannes is de gloeiende peroratie op het evangelie van de ergernis van den Judaskus en van de dwaasheid van het gebroken twaalfstal. Hoer die klanken: 12000 stadiën, 12 poorten, 12 paalen, 12 apostelnamen in de poorten der stad,

12000 stadiën, 144 el, 144000 verzegelden, 2 x 12 troenen om den éénen troon, 24 ouderlingen. Hier is Jezus Christus in Zijn twaalfstal, dat van alle kanten zijn ongeschonden harmonie in het hemelsche lofdicht Hem bezingt. Vader, zegt Hij nu, uit degenen die gij mij van eeuwigheid gegeven hebt in de gemeenschap van den Heiligen Geest, heb ik niemand verloren. Onder de gegevenen in waarheid is geen enkel kind der verderfenis.

gende waar-
een steeds
band, dat er
an menschen
dan is hij
van typeeren
plastisch ver-
tend verband
rklart eener-
dan gewone
het verschijn-
kunstopvat-
eds aan zijn

, gelijk men
u zijn groo-
novellen, be-
l in overeen-
alyse, vormt
delijk geheel.
ran of aan-
heidsteekel-
over dat
werkelijkheid

dyriek, „een
n in details“.
het Vlaam-
wijde landou-
en in de na-
in expressio-
ter zelf aan-
ier mij“ e.d.
voorbeelden.
de menschen
met de land-
eylen zegt,
het moeite-
estaam. „Arm
onderwerp.
g eens Ver-
riaal kunnen
appelijke toe-
eest verschil-
nde standen
zet dan het
halen in een
„Geen narig-
koel bekijkt“,
leinen“. Als
trekken, tee-
posteloosheid
aar ook den
t en verdier-
arom is er
d is en ruw,
rker ook de
n den Sterk-
van Dalen“,
g“ e.d. Daar-
reidsbeelding
uwde, bande-
geheel onge-

ok een ander
tor leeft in
„Het Ezelke“
noten en het
diepmensche-

erwinnen. Dit
ens meerdere;
waalf steenen
t eigen kracht
schifting ge-
zen, en heeft
eenen tot een
is eigen hart
niet als een
zen tronk een
weer in dien
kt, want het
den Judaskus
van overwint
omt, dat Zijn
het kruis,
in opstan-
Hij weerkeert

mensch open-
aan Jezus-
ligt het heele
ijk uiteen.

vereld is, en
icht is niet
overspannen
en dood van
lom niet leeft
Jezus, die ge-
naar herrezen
en harmonie,
vion de smet
r heeft Jud-
dan is Jezus
en wel een
de kus van
n van de
vereld van het